



ความเป็นมาของปัญหา

ในปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในช่วงของการเร่งรัดพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการจัดการศึกษาเป็นหลักในการสร้างกำลังคนที่มีคุณภาพเพื่อการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก่สังคม ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ ครูจึงเป็นตัวละครสำคัญที่มีบทบาทในการทำหน้าที่อบรมสั่งสอนผู้เรียนไม่ว่าในระดับการศึกษาใดให้มีความรู้ความสามารถ และคุณสมบัติอันเหมาะสมที่จะเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพเพื่อเอื้ออำนวยต่อความเป็นไปได้อันดีและความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ ยิ่งครูมีความสำคัญมากขึ้นเช่นนี้ทำให้สถาบันครูศึกษาซึ่งเป็นแหล่งให้การศึกษายุทธศาสตร์เตรียมผู้ที่จะเป็นครูได้รับการพิจารณาว่าเป็นสถาบันหลักที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับโดยตรงต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของการศึกษา สังคมในปัจจุบันตั้งความคาดหวังไว้อย่างสูงว่า สถาบันครูศึกษาจะต้องทำหน้าที่ผลิตครูผู้สามารถสร้างกำลังคนและเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับบุคคลทุกวัยให้ได้ผลอย่างแท้จริง (ประสาร มาลากุล 2525: 1)

กรมการฝึกหัดครูในฐานะที่เป็นองค์กรหนึ่งซึ่งรับผิดชอบเรื่องการผลิตครูเป็นส่วนใหญ่ ได้วางจุดมุ่งหมายของการผลิตครูไว้ว่า จะต้องผลิตครูที่มีความรู้ ความสามารถ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีความรัก ความศรัทธา และมีวิญญาณของความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป มีกิจนิสัยที่สุจริต ซื่อสัตย์ อุดมคติ ประหยัด และรู้คุณค่าของสัมมาชีพ เป็นผู้ใฝ่หาความรู้อยู่เป็นนิจ รู้จักสร้างสรรค์ และตระหนักในปัญหาทางสังคม มีวิจรรู้อย่างในการแก้ปัญหา เข้าใจการปฏิบัติและมีเจตคติที่ถูกต้องเหมาะสมเกี่ยวกับบ้านเมือง การปกครอง ตลอดจนการดำรงชีวิตในระบอบประชาธิปไตย ทั้งยังมุ่งให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ มีเจตคติที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาท้องถิ่นอีกด้วย (หลักสูตรการฝึกหัดครู 2520: 2) การที่จะผลิตครูให้ได้คุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยการดูแลเอาใจใส่จากครู อาจารย์ของสถาบันการฝึกหัดครูนั้น ๆ ในการอบรมสั่งสอนแนะแนว

ปลูกฝังความรู้ ความคิด และจิตใจของนักศึกษาให้พัฒนาไปในทางที่ถูกต้องดีงาม ให้สามารถ เติบโตและแก้ปัญหาชีวิตตาม ใคอย่างมีประสิทธิภาพด้วยการฝึกให้ใช้เหตุผล ที่ถูกต้องเหมาะสมถูกต้องหลักวิชาการ ฝึกฝนให้สามารถพึ่งตนเอง ภาระสิ่งต่าง ๆ ให้ สำเร็จด้วยตนเองทั้งในด้านการเรียน ความประพฤติ และการเข้าร่วมในกิจกรรม ต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะสภาพการเรียน การสอน และสภาพของสังคมในปัจจุบันมีความ ซับซ้อนและมีปัญหามากขึ้น

ปัญหาที่นักศึกษาวิทยาลัยครูประสบมักจะได้แก่ ปัญหาด้านการเรียนซึ่งแตกต่างจากการเรียนในระดับมัธยมศึกษา การเรียนการสอนในวิทยาลัยครูจัดในรูปแบบ ของอาจารย์ประจำวิชา นักศึกษาจะต้องเปลี่ยนห้องเรียน เปลี่ยนอาจารย์ผู้สอนอยู่ ตลอดเวลาเมื่อเรียนวิชาใหม่ ความใกล้ชิดกับอาจารย์จึงมีน้อยลง นักศึกษาจำนวน ไม่น้อยต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ ทางด้านการเรียน เช่น เรียนไม่ทันเพื่อน ไม่ เข้าใจหรือไม่ชอบวิชาที่เรียน มีปัญหากับอาจารย์ที่สอน บางคนก็มีปัญหาเกี่ยวกับการที่ จะมุ่งศึกษาให้สูงขึ้น โดยไม่คำนึงถึงความสามารถของตนเอง ดังนั้นจึงปรากฏอยู่เสมอ ว่าเมื่อนักศึกษาเรียนไม่ได้ระยะหนึ่งก็เกิดปัญหาไม่สามารถเรียนต่อจนสำเร็จได้ นอกจากนั้นหลักสูตรฝึกหัดครูได้ขยายกว้างขึ้นโดยเปิดโอกาสให้นักศึกษา เลือกเรียนวิชาตาม ที่ตนสนใจและถนัด ซึ่งนักศึกษาจะต้องรู้จักเลือกวิชาเรียน สามารถเข้าใจหลักสูตร และรหัสวิชาต่าง ๆ รวมทั้งการลงทะเบียนที่สลับซับซ้อนซึ่งนักศึกษาไม่เคยทราบมาก่อน สภาพเช่นนี้อาจจะทำให้ให้นักศึกษาวางคนเกิดความไม่เข้าใจ สับสน บางครั้งก็เกิดปัญหา ตามมาเช่นเลือกวิชาเรียนไม่ถูก เลือกเรียนวิชาตามเพื่อนทั้ง ๆ ที่ตนไม่ถนัดหรือไม่ อาจเรียนจนครบหน่วยกิต อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถจบการศึกษาตามเวลาที่วิทยาลัย กำหนดไว้

นอกจากปัญหาทางการเรียนแล้วนักศึกษายังเผชิญกับปัญหาทางด้านอื่น ๆ อีกเช่น ปัญหาการปรับตัวเข้ากับเพื่อนไม่ได้ เกิดความขัดแย้งกับผู้ปกครอง ปัญหาสุขภาพ ปัญหาเศรษฐกิจการเงิน ขาดแคลนทุนทรัพย์ที่ใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน และปัญหา ที่สำคัญที่สุดคือปัญหาทางด้านความประพฤติ ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาในวัยนี้ยังอยู่ในระยะ ที่ยังไม่เป็นผู้ใหญ่พอ บางครั้งจึงคัดสินใจทำสิ่งต่าง ๆ โดยใช้อารมณ์ไม่พิจารณาเหตุผล ให้ระมัดระวัง หรืออาจทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ไม่มีความมั่นใจในตนเอง นักศึกษา

บางคนอาจมีปัญหาเรื่องยาเสพติด ปัญหาครอบครัวหรือการหย่าร้างของบิดามารดา ปัญหาการปรับตัวทางเพศ ปัญหาอาชญากรรม หรือบิดามารดามีภารกิจมากจนไม่มีเวลาที่จะให้คำปรึกษาซึ่งนักศึกษาอาจจะได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมและจากความเข้าใจผิดต่าง ๆ สถานการณ์เหล่านี้ก่อให้เกิดเป็นคำถามขึ้นมากมายภายในจิตใจของนักศึกษาจากชีวิตจริงที่ประสบ ถึงแม้ว่านักศึกษาวชิลาลัยครูจะอยู่ในวัยที่จะสามารถช่วยตนเองในเรื่องราวต่าง ๆ และรู้จักรับผิดชอบตนเองได้บ้างแล้วก็ตาม แต่การปล่อยให้ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ ปรับตัว และแก้ปัญหาโดยลำพังหรือบางครั้งมีเพื่อนในวัยเดียวกันช่วยแนะนำให้ นั่นอาจก่อให้เกิดปัญหาขึ้นได้

กรมการฝึกหัดครูได้ตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาทั้งด้านวิชาการ ส่วนตัว และอื่น ๆ จึงมีนโยบายให้วิทยาลัยครูจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาขึ้นดังนี้คือ

1. ให้นักศึกษาทุกคนมีอาจารย์ที่ปรึกษาสำหรับแนะนำด้านวิชาการและช่วยเหลือให้คำปรึกษาในค่านส่วนตัว อารมณ์ สังคม เพื่อให้นักศึกษาทุกคนได้มีโอกาสประสบความสำเร็จในการศึกษา เติบโตและเป็นผู้พัฒนาตนเองจนเต็มความสามารถ

2. ให้อาจารย์ทุกคนทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษา

3. อาจารย์ที่ปรึกษาจะได้รับการแต่งตั้งในแต่ละปีตามความเหมาะสม

4. ให้ถือว่างานอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นภารกิจสำคัญของอาจารย์ในสถาบัน

ฝึกหัดครู

5. ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาจะได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2522 : 9)

ด้วยเหตุนี้ นักศึกษาทุกคนจะมีอาจารย์ที่ปรึกษาคอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ดูแลอย่างใกล้ชิดทั้งในด้านการเรียน ความประพฤติและปัญหาส่วนตัวอื่น ๆ เพื่อป้องกันมิให้เดินทางผิด อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ที่คอยช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วของนักศึกษาให้บรรเทาเบาบางลงได้ ตลอดจนช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาให้พัฒนาไปในทางที่เหมาะสม อาจารย์ที่ปรึกษาจะเป็นผู้ที่มีโอกาสใกล้ชิดกับนักศึกษามากกว่าอาจารย์อื่น ๆ เป็นผู้

อิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดและความประพฤติของนักศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ถ้าอาจารย์ที่ปรึกษาให้ความเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาในความรับผิดชอบอย่างใกล้ชิด นักศึกษาก็จะเกิดกำลังใจ สามารถปรับตัวได้ทั้งด้านการเรียนและสังคม นอกจากนี้อาจารย์ที่ปรึกษายังช่วยเป็นศูนย์กลางรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา เพื่อนำข้อคิดเห็นนั้นมา เป็นข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร คณาจารย์และหน่วยงานต่าง ๆ ในวิทยาลัยครู เพื่อนำมาปรับปรุงวิทยาลัยให้ดีขึ้นอีกด้วย (วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาสงกรม 2523) ฉะนั้นหากอาจารย์ที่ปรึกษาสามารถวางตัวได้เหมาะสมและปฏิบัติหน้าที่ได้ เป็นอย่างดียิ่งก็จะเป็นผู้ช่วยให้นักศึกษาสามารถศึกษาเล่าเรียนได้เต็มความสามารถจนกระทั่งจบการศึกษาเพื่อจะได้เป็นครูที่เทียบพร้อมไปด้วยคุณลักษณะและคุณธรรมของความเป็นครูที่ดีสมตามความมุ่งหมายที่กรมการฝึกหัดครูได้ตั้งไว้ และเป็นกำลังสำคัญในการที่จะช่วยสร้างสรรคความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประเทศไทยต่อไป

แม้ว่าอาจารย์ที่ปรึกษาจะเป็นผู้มีความสำคัญอย่างยิ่งดังได้กล่าวข้างต้น และวิทยาลัยครูต่าง ๆ ก็ได้มีการจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาไว้คอยให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาตามนโยบายของกรมการฝึกหัดครูแล้วก็ตาม แต่งานการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครูยังขาดความเอาใจใส่จากอาจารย์ที่ปรึกษาเอง ขาดการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร และนักศึกษาเองก็ไม่ได้ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติหน้าที่ในด้านการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการและการอบรมคุณลักษณะและความประพฤติของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษาส่วนมากยังไม่เห็นคุณค่าและความจำเป็นของชั่วโมงที่จัดให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้พบกับนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษามีงานด้านการสอนและงานพิเศษอื่น ๆ มาก ทำให้ไม่มีเวลาพอที่จะให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักศึกษาได้เพียงพอ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2522: 3-6 ; ละออ สุทธิกร 2520: 139-150) จากปัญหาของงานการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครู จึงกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาสภาพการณ์ของภารกิจอาจารย์ที่ปรึกษาของวิทยาลัยครูในอนาคตควรจะเป็นอย่างไรโดยรวบรวมความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางภารกิจอาจารย์ที่ปรึกษาโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Techniques) และคาดว่า ผลการวิจัยจะทำให้ทราบถึงแนวโน้มของภารกิจอาจารย์ที่ปรึกษาในอนาคต ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการวางแผน เกี่ยวกับการจัดการด้านภารกิจอาจารย์

ที่ปรึกษาในอนาคต ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนเกี่ยวกับการจัดการด้านภารกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษาและพัฒนางานด้านอาจารย์ที่ปรึกษาของวิทยาลัยครูในอนาคตให้เป็น
ไปอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมที่สุด อันจะส่งผลให้การผลิตบัณฑิตของวิทยาลัยครู
มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจะศึกษาแนวโน้มของภารกิจอาจารย์ที่
ปรึกษาในวิทยาลัยครูในอนาคตในปี พ.ศ. 2537

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้วางขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้คือ

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับสภาพของภารกิจอาจารย์ที่ปรึกษา
ของวิทยาลัยครูในอนาคต ในปี พ.ศ. 2537

2. กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องภารกิจอาจารย์
ที่ปรึกษาในสถาบันฝึกหัดครู จำนวน 36 คน

3. ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญได้มาจากการถามโดยใช้เทคนิคเดลฟาย
(Delphi Techniques) จำนวน 3 รอบ

4. แนวโน้มภารกิจอาจารย์ที่ปรึกษาในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแนวโน้มเกี่ยวกับ

1. ภารกิจอาจารย์ที่ปรึกษาด้านการให้คำปรึกษาทางวิชาการ ด้าน
การให้คำปรึกษาปัญหาส่วนตัว และด้านการให้ความร่วมมือประสานงานกับผู้บริหาร
คณาจารย์ และนักศึกษา

2. สภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านการให้
คำปรึกษาทางวิชาการ ด้านการให้คำปรึกษาปัญหาส่วนตัว และด้านการให้ความร่วมมือ
ประสานงานกับผู้บริหาร คณาจารย์และนักศึกษา

3. การจัดระบบสายงานของภารกิจอาจารย์ที่ปรึกษา

4. การบำรุงขวัญและให้กำลังใจแก่อาจารย์ที่ปรึกษา
5. การประเมินผลงานอาจารย์ที่ปรึกษา
6. การปรับปรุงแก้ไขภารกิจอาจารย์ที่ปรึกษา
7. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับภารกิจอาจารย์ที่ปรึกษา

การวิจัยครั้งนี้ มีข้อตกลงเบื้องต้นดังต่อไปนี้ คือ

1. วันเวลา ในการตอบแบบถามที่แตกต่างกันในแต่ละรอบ ไม่มีผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกัน หรือไม่แตกต่างกันในการตอบแบบถามของผู้เชี่ยวชาญในกลุ่ม
2. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบถามมีอิสระในการตอบแบบถามของผู้วิจัย
3. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบถามมีความเต็มใจ ตั้งใจ และมั่นใจในการตอบแบบถาม
4. แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตคือ ข้อความที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมไม่เกิน 1

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคเคลฟายในการรวบรวมความคิดเห็น เกี่ยวกับภารกิจอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครูในอนาคต ข้อมูลที่ได้จึงเป็นความคิดเห็นอย่างกว้าง ๆ ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในเรื่องภารกิจอาจารย์ที่ปรึกษาเท่านั้น ไม่สามารถศึกษาออกมาในรูปแนวโน้มเชิงสถิติที่ชัดเจนได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยจะไม่สามารถศึกษาภารกิจอาจารย์ที่ปรึกษาเฉพาะในกรณีที่กำหนดขึ้น จึงอาจจะไม่ครอบคลุมถึงสภาพของภารกิจอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งหมดได้

ค่าจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ภารกิจ หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้อ่านาจนหน้าที่ ทั้งที่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรง และงานพิเศษที่ควรต้องกระทำ

วิทยาลัยครู หมายถึง สถาบันฝึกครูสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทั้ง 36 แห่งที่อยู่ในเขตนครหลวง ภาคกลาง ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก เชียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้

อาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง อาจารย์ในวิทยาลัยครูที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะแนวทางแก่นักศึกษาในด้านวิชาการ ส่วนตัว และความปลอดภัย

โฮมรูม หมายถึง เวลาที่วิทยาลัยครูจัดไว้เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้พบกับอาจารย์ที่ปรึกษาของตน ทั้งนี้เพื่อให้ นักศึกษา ได้รับคำแนะนำช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ

ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง บุคคลที่มีประสบการณ์และมีความรู้ เป็นเลิศทางภารกิจอาจารย์ที่ปรึกษา

แนวโน้มของภารกิจอาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเกี่ยวกับภารกิจอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในข้อความที่มีความซับซ้อนตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และค่าความแตกต่างระหว่างมัชฌิมฐานกับฐานนิยมไม่เกิน 1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย